

ULOGA OSNOVNIH GLAZBENIH ŠKOLA U OBLIKOVANJU GLAZBENIH PREFERENCIJA UČENIKA

mag. mus. Marija Bilić*
dr. sc. Jasna Šulentić Begić**
dr. sc. Amir Begić**

UDK: 37.02:78

*Glazbena škola Muzički Atelje,
Zagreb, Republika Hrvatska
**Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku,
Osijek, Republika Hrvatska
E-mail: marijabilicv@gmail.com

Originalan naučni članak

Sažetak: Glazbene preferencije podrazumijevaju davanje prednosti vrsti, stilu, pravcu ili žanru glazbe. S obzirom da im je svrha školovanje profesionalnih glazbenika, glazbene bi škole morale odigrati najveću ulogu u oblikovanju glazbenih preferencija i glazbenog ukusa učenika koji ih pohađaju. U okviru rada provedeno je istraživanje u Republici Hrvatskoj online anketiranjem tijekom travnja 2020. godine. Istraživanjem su se htjele utvrditi glazbene preferencije učenika petih i šestih razreda osnovnih glazbenih škola. Rezultati su pokazali da glazbena škola djelomično utječe na sklonost učenika prema umjetničkoj glazbi. Osim toga, utvrđeno je i da učenici ne smatraju kako mediji utječu na razvoj njihovih preferencija. Najpopularnijom među ispitanicima pokazala se popularna glazba, a drugo mjesto pripalo je umjetničkoj glazbi.

Ključne riječi: glazbene preferencije, glazbeni ukus, učenici osnovne glazbene škole.

Uvod

Riječ *preferencija*¹ znači davanje prednosti ili prvenstva nečemu, dok *ukus*² predstavlja sustav estetskih pogleda, shvaćanje lijepoga, tj. estetsko mjerilo. Primijenjeno na područje glazbe, glazbene preferencije stoga podrazumijevaju davanje prednosti vrsti, stilu, pravcu ili žanru glazbe, dok je glazbeni ukus shvaćanje, razumijevanje i cijenjenje lijepe glazbe. Također, glazbeni ukus predstavlja stabilnu i dugoročnu, tj. dispozicijsku afektivnost prema glazbi i glazbenim izričajima (Mirković-Radoš, 1996). To znači da bi se, s obzirom na to da glazbene preferencije i glazbeni ukus pripadaju području afektivnog, na glazbene preferencije moglo utjecati pozitivno i negativno te tako formirati glazbeni ukus.

Glazbene preferencije tema su mnogih istraživanja. Rentfrow i Gosling (2003) su utvrdili kako ljudi smatraju da glazbene preferencije govore o njima samima jednako kao i njihovi hobiji. Također, kada govorimo o povezanosti

---

¹*Preferencija*. Hrvatski jezični portal. <http://hjp.znanje.hr/index.php?show=search>, pristupljeno 5.11.2020.

²*Ukus*. Hrvatski jezični portal. <http://hjp.znanje.hr/index.php?show=search>, pristupljeno 5.11.2020.

osobnosti i glazbenog ukusa, ne može se poreći ni utjecaj mjesta i perioda odrastanja (de la Motte-Haber, 1999). To tvrdi i Farnsworth (1950) kada kaže da se glazbeni ukus mijenja u odnosu na određeno vrijeme i usko kulturno područje. Iz svega navedenog može se zaključiti kako je stvaranje glazbenih preferencija složen proces u kojem je estetika same glazbe često zanemarena, a sam proces uvjetovan je (ne)poticajnim okruženjem, odgojem, kulturnim navikama obitelji i stupnjem obrazovanja (Suarez Canedo, 2013; Yagisan, 2013). De la Motte-Haber (1999) navodi kako glazbeni sudovi ovise o obrazovanju, tj. što je glazbeno obrazovanje manje, to je slušatelj skloniji uopćavanju. Također, iskazuje mišljenje kako i u samoj procjeni glazbe postoji tzv. halo-efekt, odnosno da će novootkrivena skladba nekog poznatog skladatelja biti ocijenjena kao kvalitetna, dostojna koncertnih dvorana, prije nego skladba nepoznatog autora, bez obzira na njezinu potvrđenu vrijednost. Postoji nekoliko faktora koji bi mogli imati utjecaja na glazbene preferencije, a to su tempo, ritam, visina, ponavljanje slušanja i upoznatost s određenom glazbom, slušateljeva emotivna iskustva dok sluša glazbu i socijalni utjecaji (Schäfer i Sedlmeier, 2009). Kada se u današnjem društvu govori o glazbenim preferencijama, nezaobilazna tema je i utjecaj medija. Ako mediji forsiraju određene pjesme uskoro se one definiraju kao „popularne“. „Što smo češće okruženi istim pjesmama, one nam postaju poznatije“ (Glavina, 2014: 43) jer „...ponavljano slušanje nepoznate glazbe vodi sviđanju“ (de la Motte-Haber, 1999: 77). Sve rečeno navodi na zaključak kako glazbene preferencije i njihov nastanak i dalje ostaju područje koje se treba pomnije istražiti.

Glazbene preferencije mladih

De la Motte-Haber (1999) iznosi pretpostavku kako se već u predškolskoj dobi u djece oblikuju stavovi koje je kasnije teško promijeniti. Mladima je (popularna) glazba bitan dio života i često je dio njihovog identiteta. Selfhout i sur. (2009) potvrđuju kako je utjecaj glazbe vjerojatno najviše prisutan kod mladih, naročito u razdoblju adolescencije, a da je u tom razdoblju iskazivanje stvarnih vlastitih stavova na velikoj kušnji zbog želje za pripadanjem i prihvaćanjem od strane vršnjaka. Glavina (2014) ističe kako pomoću glazbe mladi definiraju stilove ponašanja i razlike od drugih vršnjačkih skupina. Rezultati istraživanja koje su provele Dobrota i Obradović (2012) pokazali da je za učenike osmih razreda najznačajnija potvrda i prihvaćenost od vršnjaka te da se učenici osmih razreda uvelike služe internetom, a tu se pak plasira i nudi svakovrsna glazba upitne kvalitete. Dakle, učenje i oblikovanje stavova mladih o glazbi sve se više odvija izvan škole čemu doprinosi ubrzani razvoj tehnologije, ali i rastuća uloga popularne glazbe u stvaranju vlastitog identiteta (Dobrota, 2008). Količina informacija koju dnevno primimo je puno veća nego prije 5, 10 ili 15 godina. To je utjecalo i na samu glazbu: autori pjesama su svjesni da moraju privući pažnju slušatelja. U prvih 5–10 sekundi čovjek odlučuje je li zainteresiran za nastavak slušanja pjesme. Zbog toga se i glazbena industrija promijenila. Glazbeni producenti, audio inženjeri i ostali koji sudjeluju u procesu nastanka pjesme znaju da je bitno u tih prvih 5–10

sekundi ubaciti tzv. „udicu“ (eng. *the hook*). „Udica“ podrazumijeva ono što se u pjesmi „prodaje“, dakle, sadržava „zarazan“ ritam koji potiče na ples, pamtljivu melodiju ili specifičan tekst, tj. nešto što zaokuplja pažnju (Kasha i Hirschhorn, 1973; prema Burns, 1987). Ako odrasli ne uspijevaju odoljeti takvom psihološkom podražaju, a svjedoci smo kakva glazba „caruje“ na javnim mjestima, sigurno ni mladi, a posebno oni bez kvalitetnog estetskog odgoja, nisu iznimka. Mladi vole glazbu koja im je razumljiva, koja im se obraća izravno, dakle glazbu koja je svojevrsni medij. Jednostavno rečeno – žele glazbu koja će im objasniti kako treba izgledati, čemu treba težiti, kako se nositi s razočaranjima. To nije slučaj s umjetničkom glazbom koja ne prenosi ništa drugo osim sebe same. Ipak, istraživanje provedeno u gimnaziji u Osijeku pokazuje kako učenici ne odbijaju umjetničku glazbu, iako je većina njih ne sluša u slobodno vrijeme. Od ukupnog broja učenika koji su sudjelovali u istraživanju njih 71,56% su iskazali su stav da vole slušati umjetničku glazbu u nastavi Glazbene umjetnosti (Šulentić Begić i Begić, 2013). Ipak, umjetnička glazba najčešće nije prvi izbor djece i mladih. Naprotiv, to su „svjetske trenutne glazbene atrakcije, izvođači i/ili stilovi“ (Vidulin, 2013: 202). „Mediji, radio, TV, novine, portali podilaze publici (auditoriju) radi veće slušanosti (gledanosti), a glazba istinske estetske i umjetničke kvalitete ne pronalazi puta do slušatelja“ (Vidulin, 2013: 202). Zaključak koji se nameće jest sljedeći: ako se glazba sluša na TV i radio postajama, to nije glazba po vlastitom izboru. Čak i kada se sluša putem interneta, iako se možda smatra da imamo slobodu izbora, često nam se nude pjesme s velikim brojem pregleda ili se konstantno reklamiraju iste. Najbolji primjer za to je Youtube koji reklamira i nudi izvođače koji si mogu priuštiti oglas. Unatoč brojnim istraživanjima o glazbenim preferencijama još uvijek nije poznato na koji se način one formiraju. Ipak, ono što sa sigurnošću možemo reći jest da opetovano slušanje vodi svidanju (Meyers, 2012), a svjedoci smo toga da radijske i TV postaje često reproduciraju iste pjesme. Dakle, medijski utjecaj na glazbeni ukus mladih nemoguće je izbjeći.

Osnovna glazbena škola

Od svih umjetnosti jedino glazba ima detaljno razrađenu metodiku i sustavni način učenja počevši od osnovnoškolske dobi, ponekad čak i vrtičke. U Republici Hrvatskoj osnovna glazbena škola traje šest godina i pripada, kao i općeobrazovne škole, pod nadležnost Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa. Osnovne glazbene škole trebale bi, osim pripreme za nastavak školovanja u srednjim školama onih učenika koji su prepoznati kao glazbeno daroviti, odgajati i obrazovati koncertnu publiku. To podrazumijeva upoznavanje glazbene literature, redovito posjećivanje koncerata te stjecanje sviračkih vještina na različitim glazbenim instrumentima imajući u vidu kako se od svih učenika ne može očekivati da postanu glazbeni virtuozni (Radoš, 2010; prema Brđanović, 2014). Osnovna glazbena škola, kao mjesto gdje se

sustavno uči glazba, trebala bi biti temeljni čimbenik u kreiranju glazbenih preferencija svojih polaznika. „Glazbene bi škole trebale imati važnu ulogu u glazbenom opismenjavanju djece, razbijanju stereotipa o glazbi i odgajanju ljubitelja kvalitetne glazbe“ (Brđanović, 2015: 668).

U *Nastavnim planovima i programima za osnovne glazbene škole i osnovne plesne škole* (MZOŠ, 2006) kao obavezan element predmeta Solfeggio navodi se slušanje glazbe s ciljem razvijanja glazbenog ukusa učenika. Nastava Solfeggia, iako kompleksna i mnogim učenicima zahtjevna, može zasigurno imati utjecaj na glazbeni ukus učenika. Uzevši u obzir da nastava Solfeggia traje šest godina kao i cijelo osnovno glazbeno obrazovanje, uz pomno planiranje i organizaciju nastave ona može doprinijeti kreiranju glazbenih preferencija. Stoga, kad god je to moguće, treba se baviti primjerima iz literature umjesto tehničkih primjera. To tvrdi i Rojko (2012: 43) kada kaže: „Didaktički primjeri samo su sredstvo, dakle, tehnika, pravi glazbeni primjeri ujedno su i sredstvo i cilj, dakle, udružene tehnika i umjetnost.“ Nastava glazbala je razlog zbog kojeg učenici upisuju glazbenu školu, a odvija se individualno, dva puta tjedno (MZOŠ, 2006). Upravo individualnost nastave omogućuje snažan utjecaj učitelja na učenika, osobito u dobi u kojoj se pohađa osnovna glazbena škola. Nastava skupnog muziciranja bi trebala biti koncipirana tako da se pridaje važnost emocionalnom doživljaju i zanimanju učenika za glazbeno djelo. Navodi se, također, da je program sastavljen od skladbi umjetničke, zabavne i izvorne narodne glazbe (MZOŠ, 2006). Zaključak koji se nameće jest taj da i nastava skupnog muziciranja posredno može pozitivno utjecati na glazbene preferencije učenika. Podrazumijeva se da je sve to ostvarivo pod pretpostavkom da nastavom rukovodi spretan i entuzijastičan učitelj koji je spreman na cjeloživotno učenje, prilagođavanje sklonostima učenika i naposljetku, promjenama koje neminovno nailaze u svijetu, pa i u svijetu glazbe. Nastava Teorije glazbe obuhvaća teoriju koja se upoznaje tijekom šest godina nastave Solfeggia s nadopunom u vidu osnova harmonije, povijesti glazbe i sl. Problematika ovog predmeta je činjenica da je vrlo često glazba izvađena iz konteksta, dakle, stječu se znanja o glazbi, a ne glazbena znanja. U nastavnom planu i programu za ovaj predmet između ostalog piše sljedeće: „Temeljna je svrha uvođenja ovog predmeta omogućiti učeniku da pred završetak školovanja u osnovnoj glazbenoj školi stekne određena dodatna znanja o glazbi koja će mu pomoći da na određen način zaokruži i upotpuni svoje poznavanje tog umjetničkog područja. (...) Ako ne nastave sa školovanjem, ta će im znanja pomoći u kasnijem stjecanju novih zvukovnih iskustava te da djeluju kao korisnici umjetničke glazbe ili kao sudionici i poticatelji kulturnog života svoje sredine“ (MZOŠ, 2006: 121). Dakle, krajnji cilj predmeta jest odgajanje novih generacija glazbenika i koncertne publike. Ipak, ostvarivost cilja je upitna zbog razloga koji je ranije naveden: znanja o glazbi ne mogu doprinijeti razvoju glazbenih preferencija.

Empirijski dio

Određenje problema istraživanja

Problem istraživanja su glazbene preferencije učenika osnovnih glazbenih škola. Problem je relevantan jer se glazbene preferencije i ukus mladih mijenjaju s obzirom na sve veći utjecaj medija, društvenih mreža i globalizacije. Problem je i istraživački jer se očekuju odgovori koji bi mogli pridonijeti boljem razumijevanju vanjskih utjecaja na glazbene preferencije mladih u osnovnim glazbenim školama.

Cilj istraživanja je utvrditi glazbene preferencije anketiranih učenika.

Istraživačke hipoteze

Istraživanje se zasniva na sljedećim hipotezama:

H1. Učenici su mišljenja kako pohađanje glazbene škole pozitivno utječe na njihovu sklonost prema umjetničkoj glazbi.

H2. Učenici smatraju kako mediji utječu na njihov glazbeni ukus.

H3. Učenici glazbene škole najviše preferiraju pop glazbu.

Način provođenja istraživanja

Empirijsko istraživanje je provedeno metodom anketiranja koristeći se anonimnim anketnim upitnikom kao glavnim instrumentom istraživanja. Anketiranje je izvršeno u travnju 2020. godine u sedam osnovnih glazbenih škola u Republici Hrvatskoj, tj. tri glazbene škole na području grada Zagreba, osnovnoj glazbenoj školi u Osijeku, osnovnoj glazbenoj školi u Belom Manastiru, osnovnoj glazbenoj školi u Slatini i osnovnoj glazbenoj školi u Zaprešiću. Anketni upitnik bio je u online formatu te su ga učenici tako i ispunili.

Uzorak

U istraživanju je sudjelovalo 95 učenika petih i šestih razreda osnovnih glazbenih škola. Detaljniji opis uzorka nalazi se u Tablici 1.

Tablica 1.

Opis uzorka učenika

Varijabla	Kategorije	Učenici (N=95)
Spol	Muški	30 (31,6%)
	Ženski	65 (68,4%)
Razred	Peti	50 (52,6%)
	Šesti	45 (47,4%)
Mjesto stanovanja	Grad	72 (75,8%)
	Predgrađe	4 (4,2%)
	Selo	19 (20,0%)

Kao što je vidljivo iz Tablice 1, u anketiranju je sudjelovao značajno veći broj ispitanika ženskog spola. Razlika je manja kod druge varijable. Sudjelovao je nešto manji broj ispitanika koji pohađaju šesti razred u odnosu na ispitanike koji pohađaju peti razred. Ujedno, najviše učenika živi u gradu, manje u seoskom području, a vrlo malo u predgrađu.

Postupak i instrument

Podatci su prikupljeni postupkom anketiranja, a kao instrument istraživanja korišten je anketni upitnik. Anketni upitnik sastojao se od 22 pitanja koja su dvočlanog i višestrukog izbora. Od ukupnog broja pitanja osam ih je bilo dvočlanog, a četrnaest višestrukog izbora. Četiri pitanja višestrukog izbora bila su u formi Likertove skale.

Rezultati i rasprava

Na početku anketnog upitnika učenici su trebali odgovoriti na pitanje koliko često slušaju glazbu (Tablica 2.).

Tablica 2.

Učestalost slušanja glazbe

Pitanje	Odgovori	Učenici (N=95)
Koliko često slušaš glazbu?	Slušam glazbu svaki dan	81 (85,3%)
	Slušam glazbu nekoliko puta tjedno	11 (11,6%)
	Uopće ju ne slušam	3 (3,2%)

Iz Tablice 2. možemo vidjeti kako većina učenika (85,3%) sluša glazbu svaki dan. Dobiveni podatci ne iznenađuju s obzirom da su učenici svakodnevno okruženi glazbom, bilo u školi ili izvan nje. Osim toga, kao što navode Selfhout i sur. (2009), glazba predstavlja važan dio života mladog čovjeka. Također, za pretpostaviti je kako ispitani učenici vole glazbu jer su upisali glazbenu školu. Troje učenika je izjavilo kako ju uopće ne sluša. Mogući razlog je da su prezasićeni glazbom u školi i vježbanjem kod kuće, ali nije isključeno kako ima učenika koji ne pohađaju glazbenu školu vlastitom željom.

U sljedećem pitanju učenici su trebali odgovoriti što najčešće rade dok slušaju glazbu (Tablica 3.).

Tablica 3.

Dok slušam glazbu...

Pitanje	Odgovori	Učenici (N=95)
Dok slušam glazbu	Ne radim ništa drugo	6 (6,3%)
	Radim različite aktivnosti: učim, zabavljam se, vježbam, plešem ili nešto drugo	89 (93,7%)

Iz odgovora u Tablici 3. da se naslutiti da je u pitanju model ponašanja današnjih mladih, tj. da je pasivno slušanje glazbe (slušanje glazbe u pozadini) vrlo rašireno u populaciji. Nažalost, mnogi ju doživljavaju samo kao zvučnu kulu koja im upotpunjava svakodnevne aktivnosti, ali bez dubljeg i koncentriranijeg slušanja odnosno aktivnog slušanja. Iz toga slijedi odsustvo kritičkog mišljenja prema onome što se sluša, a glazba najčešće služi samo kao razonoda.

Sljedeće pitanje glasilo je *Kada najčešće slušaš glazbu?*. Rezultati su vidljivi u Tablici 4.

Tablica 4.

Kada najčešće slušaš glazbu?

Pitanje	Odgovori	Učenici (N=95)
Kada najčešće slušaš glazbu?	Kada sam sretan/sretna	34(35,8%)
	Kada sam tužan/tužna	8 (8,4%)
	Kada učim	15 (15,8%)
	Kada sam s prijateljima	10 (10,5%)
	Ne slušam glazbu	1 (1,1%)
	Kada radim nešto drugo	27 (28,4%)

Kao što se može vidjeti iz Tablice 4, Najviše učenika sluša glazbu kada su sretni ili kada rade nešto drugo. Pod „drugo“ učenici su naveli odgovore poput: *uvijek, kada vježbam, kada igram igrice, kada putujem...*

S ciljem provjere prve hipoteze koja je glasila *Učenici su mišljenja kako pohađanje glazbene škole pozitivno utječe na njihovu sklonost prema umjetničkoj glazbi* analizirani su odgovori na tri pitanja (Tablice 5. i 6.).

Tablica 5.

Koliko često posjećuješ koncerte umjetničke glazbe?

Pitanje	Odgovori	Učenici (N = 95)
Koliko često posjećuješ koncerte umjetničke glazbe?	Jednom tjedno	2 (2,1%)
	Jednom mjesečno	6 (6,3%)
	Nekoliko puta godišnje	57 (60,0%)
	Ne idem	30 (31,6%)

Kao što se može vidjeti u Tablici 5., najveći broj učenika posjećuje koncerte umjetničke glazbe nekoliko puta godišnje. Bez obzira što petina ispitanika živi u seoskim područjima, ipak iznenađuje podatak da 30 učenika uopće ne ide na koncerte umjetničke glazbe. Naime, od 30 učenika koji ne posjećuju koncerte čak 22 živi u gradu gdje su takva događanja ipak relativno česta.

Dakle, razlog nije nedostupnost koncerata, nego moguća nezainteresiranost ili finansijski razlozi ako su u pitanju koncerti na koje se ulaz naplaćuje.

U Tablici 6. vidljivi su odgovori na sljedeća dva pitanja: *Smatraš li da nastava u glazbenoj školi utječe na ono što voliš slušati?* i *Slušaš li kod kuće skladbe koje sviraš u glazbenoj školi jer ti se sviđaju?*.

Tablica 6.

Utjecaj glazbene škole na odabir skladba

Pitanje	Učenci (N=95)	
	Da	Ne
Smatraš li da nastava u glazbenoj školi utječe na ono što voliš slušati?	45 (47,4%)	50 (52,6%)
Slušaš li kod kuće skladbe koje sviraš u glazbenoj školi jer ti se sviđaju?	49 (51,6%)	46 (48,4%)

Iz Tablice 6. može se vidjeti kako približno polovica učenika smatra da glazbeno školovanje ima utjecaja na njihove glazbene preferencije. Pretpostavka je da dobar dio učenika i nije svjestan kako nastava u glazbenoj školi ipak utječe na odabir. No, isto tako pozitivna je činjenica da je polovica učenika svjesna utjecaja glazbene škole i da sluša skladbe koje uče u školi.

Zaključno, s obzirom na dobivene odgovore, prva hipoteza koja je glasila *Pohađanje glazbene škole pozitivno utječe na sklonost učenika prema umjetničkoj glazbi*, djelomično je prihvaćena.

S ciljem provjere druge hipoteze koja je glasila *Učenci smatraju kako mediji utječu na njihov glazbeni ukus* analizirani su odgovori na četiri pitanja i detaljnije prikazani u Tablicama 7., 8. i 9.

Tablica 7.

Utjecaj okoline na glazbene preferencije

Pitanje	Odgovori	Učenci (N=95)
Po tvom mišljenju, tko/što najviše utječe na tvoj odabir glazbe?	Obitelj	10 (10,5%)
	Prijatelji	15 (15,8%)
	Internet	17 (17,9%)
	Glazbena škola	5 (5,3%)
	Nitko	45 (47,4%)
	Ostalo	3 (3,2%)

Tablica 7. pokazuje mišljenje ispitanika o vanjskim utjecajima na njihove glazbene preferencije. Zanimljivo je primijetiti da gotovo polovica ispitanika smatra kako njihova stajališta nisu uvjetovana vanjskim faktorima, odnosno da nitko ne utječe na njihov odabir glazbe. Razlog tome vjerojatno leži u činjenici da se ispitanici nalaze u razdoblju puberteta kada se ličnost počinje snažnije formirati odbacujući autoritete i često buntovno zastupajući vlastite

stavove. Očekivano, utjecaj interneta je na drugom mjestu. Lako je pristupačan, koristi se čak i u odgoju i obrazovanju te ga se smatra neophodnim za život modernog čovjeka (Dodig Hundrić i sur., 2018). Nadalje, 15 ispitanika smatra kako prijatelji najviše utječu na njihove glazbene preferencije. Ovaj odabir je sam po sebi razumljiv i jasan imajući na umu važnost prihvaćenosti od strane vršnjaka u razdoblju puberteta. Najmanji broj ispitanika odgovorio je kako glazbena škola utječe na njihove glazbene preferencije. Ipak, dobiveni rezultati ne moraju nužno značiti da je uistinu tako, nego je moguće da neki učenici nisu svjesni utjecaja glazbene škole. S druge strane, moguće je i da će se utjecaj glazbene škole tek u zrelijoj dobi odraziti na glazbene preferencije.

Tablica 8.*Medij posredovanja glazbe*

Pitanje	Odgovori	Učenici (N=95)
Glazbu slušam pomoću:	Televizije/radija	0 (0%)
	Youtubea	55 (57,9%)
	CD-a	1 (1,1%)
	Deezera i sličnih aplikacija	7 (7,4%)
	Mobitela	29 (30,5%)
	Ostalo	3 (3,2%)

Iz Tablice 8. može se vidjeti da više od polovice ispitanika glazbu konzumira putem internetske platforme *Youtube*. Takav rezultat može se objasniti njegovom popularnošću, ali i činjenici da je besplatan, jednostavan za korištenje te nudi bogatu kolekciju glazbe svih vrsta. Odabir mobitela kao sredstva slušanja glazbe također je razumljiv zbog svoje praktičnosti. Nijedan učenik glazbu ne sluša putem radija ili televizije. To se može objasniti stalnim porastom korištenja interneta, ali i internetskih platformi kao što su *Youtube*, *Deezer* i sl. koje imaju široku ponudu glazbe raznih žanrova i izvođača.

Tablica 9. prikazuje odgovore na dva međusobno povezana pitanja: *Slušaš li neku pjesmu samo zato jer je popularna?* i *Misliš li da, ako neka pjesma ima veliki broj pregleda na Youtubeu, to ujedno znači i da je kvalitetna?*

Tablica 9.*Utjecaj popularnosti pjesme*

Pitanje	Učenici (N=95)	
	Da	Ne
Slušaš li neku pjesmu samo zato jer je popularna?	11 (11,6%)	84 (88,4%)
Misliš li da, ako neka pjesma ima veliki broj pregleda na Youtubeu, to ujedno znači da je kvalitetna?	10 (10,5%)	85 (89,5%)

Većina ispitanika na pitanja je odgovorila negacijom, odnosno ne smatraju da popularnost pjesme nužno odražava i njezinu kvalitetu. Ovakvi rezultati su svakako pozitivni jer popularnost pjesme, osobito u današnje vrijeme, nije garancija estetske vrijednosti. Kod učenika (glazbenih) škola treba razvijati glazbeni ukus kako bi se prema svakoj vrsti glazbe znali kritički postaviti. Moguće je da je upravo glazbena škola utjecala na ovakav odgovor.

S obzirom na dobivene odgovore, druga hipoteza naziva *Učenici smatraju kako mediji utječu na njihov glazbeni ukus* nije prihvaćena.

Treća hipoteza koja je glasila *Učenici glazbene škole najviše preferiraju pop glazbu* provjerena je analiziranjem odgovora na sedam pitanja (Tablice 10., 11., 12., 13., 14., 15. i 16.).

U tablici 10. prikazani su rezultati odgovora na pitanje *Koliko često ideš na koncerte popularne glazbe?*

Tablica 10.

Koliko često ideš na koncerte popularne glazbe?

Pitanje	Odgovori	Učenici (N=95)
Koliko često ideš na koncerte popularne glazbe?	Jednom tjedno	0 (0%)
	Jednom mjesečno	4 (4,2%)
	Nekoliko puta godišnje	47 (49,5%)
	Ne idem na koncerte popularne glazbe	44 (46,3%)

Analiza odgovora na pitanje *Koliko često ideš na koncerte popularne glazbe?* pokazala je kako učenici ipak više pohađaju koncerte umjetničke glazbe (Tablica 5.) nego koncerte popularne glazbe. I jedno i drugo pitanje pokazalo je da učenici na koncerte idu nekoliko puta godišnje, bez obzira na mjesto stanovanja.

U Tablici 11. prikazani su odgovori na pitanje *Na čiji koncert od ponuđenih bi najradije išao/išla?*

Tablica 11.

Na čiji koncert od ponuđenih bi najradije išao/išla?

Pitanje	Odgovori	Učenici (N=95)
Na čiji koncert od ponuđenih bi najradije išao/išla?	Umjetnička glazba	8 (8,4%)
	Parni Valjak	8 (8,4%)
	Iron Maiden	1 (1,1%)
	Severina	0 (0%)
	Ariana Grande	14 (14,7%)
	Senidah	7 (7,4%)
	Tony Cetinski	5 (5,3%)
	Josipa Lisac	0 (0%)
	Justin Bieber	3 (3,2%)
	Rasta	4 (4,2%)
	Billie Eilish	11 (11,6%)
	BTS	7 (7,4%)
	Ostalo	27 (28,4%)

Iz Tablice 11. može se vidjeti da se najveći broj ispitanika odlučio za Arianu Grande, američku pop pjevačicu čija su ciljana skupina upravo adolescenti. Za koncert Billie Eilish, osamnaestogodišnje američke pop pjevačice, izjasnilo se 11 ispitanika. Ako usporedimo domaće i strane izvođače, jasno je kako ispitanici više preferiraju strane izvođače. Pod „ostalo“ ispitanici su se odlučili za sljedeće izvođače: Travis Scott, 24k golden, Raf Camora, Tyler the Creator (rap), pjevače ili grupe domaće pop glazbe: Dubioza Kolektiv, Miroslav Škoro, Vanna, Oliver Dragojević, ali su se i tu u najvećem broju našli strani pop izvođači: The Weeknd, Marshmello, Maroon 5, One Direction, Shawn Mendes...

Tablice 12., 13., 14. i 15. prikazuju odgovore na pitanja u formi Likertove skale o preferenciji određenog stila. Umjetnička i turbofolk glazba odabrane su zbog oprečnih vrijednosti, a rock i pop glazba zbog toga što su vrlo često prvi odabir mladih. Na ova pitanja učenici su trebali odgovoriti odabirom opcije od 1 do 5 gdje 1 znači da im se određena glazba uopće ne sviđa, 2 da im se donekle ne sviđa, 3 niti sviđa, niti ne sviđa, 4 da im se donekle sviđa, a 5 da im se jako sviđa.

Tablica 12.*Umjetnička glazba*

Sviđanje umjetničke glazbe	Učenici (N = 95)
Uopće mi se ne sviđa	4 (4,2%)
Donekle mi se ne sviđa	4 (4,2%)
Niti mi se sviđa, niti ne sviđa	23 (24,2%)
Donekle mi se sviđa	38 (40,0%)
Jako mi se sviđa	26 (27,4%)

U Tablici 12. može se vidjeti kako su se ispitanici izjasnili po pitanju umjetničke glazbe. Da im se umjetnička glazba „donekle sviđa“ smatra 38 ispitanika, a 26 ispitanika da im se „jako sviđa“. S obzirom na to da su ispitanici pet ili šest godina okruženi umjetničkom glazbom, ovaj odgovor ne čudi. Ipak, 23 učenika se odlučilo za odgovor „niti mi se sviđa, niti ne sviđa“, četiri učenika tvrde da im se „donekle ne sviđa“, a četiri učenika su se izjasnila da im se „uopće ne sviđa“. Razlog zbog kojeg su potonji odgovorili tako mogao bi biti prezasićenje takvom vrstom glazbe. Također, možda ne pohađaju glazbenu školu svojom voljom već zbog želje obitelji ili zato što im prijatelji pohađaju glazbenu školu.

Tablica 13.*Rock glazba*

Sviđanje rock glazbe	Učenici (N = 95)
Uopće mi se ne sviđa	15 (15,8%)
Donekle mi se ne sviđa	20 (21,1%)
Niti mi se sviđa, niti ne sviđa	19 (20,0%)
Donekle mi se sviđa	24 (25,3%)
Jako mi se sviđa	17 (17,9%)

Tablica 13. pokazuje da 15 ispitanika uopće ne preferira rock glazbu, 20 ih donekle ne preferira, a 19 se izjašnjava da im se „niti sviđa, niti ne sviđa“. Od onih koji su pozitivno ocijenili ovaj žanr, 24 ispitanika su za rock glazbu rekli da im se „donekle sviđa“, a 17 da im se jako sviđa.

Tablica 14.
Turbofolk glazba

Svidanje turbofolk glazbe	Učenici (N = 95)
Uopće mi se ne sviđa	46 (48,4%)
Donekle mi se ne sviđa	14 (14,7%)
Niti mi se sviđa, niti ne sviđa	20 (21,1%)
Donekle mi se sviđa	9 (9,5%)
Jako mi se sviđa	6 (6,3%)

Na osnovu rezultata iz Tablice 14. slijedi zaključak da najveći broj učenika nema pozitivan stav o turbofolk glazbi. Njih 46 odgovorilo je da im se turbofolk „uopće ne sviđa“, 14 da im se „donekle ne sviđa“; 20 da im se „niti sviđa, niti ne sviđa“; devet da im se donekle sviđa, a šest da im se „jako sviđa“. Velika je vjerojatnost da je pohađanje glazbene škole utjecalo na ovakve rezultate, odnosno da su učenici školovanjem naučili kritički promišljati o estetici glazbe koja ih okružuje.

Tablica 15.
Pop glazba

Svidanje pop glazbe	Učenici (N = 95)
Uopće mi se ne sviđa	3 (3,2%)
Donekle mi se ne sviđa	2 (2,1%)
Niti mi se sviđa, niti ne sviđa	12 (12,6%)
Donekle mi se sviđa	30 (30,5%)
Jako mi se sviđa	49 (51,6%)

Kada je u pitanju popularna glazba, 30 ispitanika odlučilo se za odgovor „donekle mi se sviđa“, a čak 49 ispitanika odgovorilo je da im se pop glazba „jako sviđa“. Zbroj ta dva odgovora daje brojku od 79 ispitanika, odnosno čak 82,1% ispitanika koji imaju pozitivan stav prema pop glazbi. Tek tri ispitanika su se izjasnila da im se pop glazba „uopće ne sviđa“; a dva da im se „donekle ne sviđa“: Njih 12 tvrdi da nemaju posebno mišljenje o pop glazbi, odnosno da im se „niti sviđa, niti ne sviđa“.

U posljednjem pitanju (Tablica 16.) učenici su mogli odabrati više odgovora, a ne samo jedan.

Tablica 16.*Učeničke preferencije glazbenih žanrova*

Učeničke preferencije glazbenih žanrova	Učenici (N = 95)
Umjetnička glazba	29 (31 %)
Pop	66 (69 %)
Rock	22 (23 %)
Metal	7 (7 %)
Hip-hop	12 (13 %)
Punk	4 (4 %)
Turbofolk	11 (12 %)
Funk	2 (2 %)
Rap	25 (26 %)
Reggae	6 (6 %)
Jazz	21 (22 %)
Elektronska glazba	8 (8 %)
Filmska glazba i glazba iz video igara	24 (25 %)

U Tablici 16. vidljivo je da 66 ispitanika preferira pop glazbu, 29 umjetničku, 25 rap, 24 filmsku glazbu i glazbu iz video igara, 22 rock, 21 jazz, 12 hip-hop, 11 turbofolk, dok se za metal, reggae, funk, punk i elektronsku glazbu odlučilo šest ili manje ispitanika.

S obzirom na dobivene odgovore, treća hipoteza koja glasi *Učenici glazbene škole najviše preferiraju pop glazbu* je prihvaćena.

Zaključak

Analizom anketnog upitnika utvrđeno je da najveći postotak ispitanih učenika glazbu sluša svakodnevno, da je najviše slušaju kad su sretni, ali da je takvo slušanje obično pasivno. Dakle, slušanje glazbe nije samo sebi svrha, nego je najčešće u službi neke druge aktivnosti. Nadalje, više od polovice učenika posjećuje koncerte umjetničke glazbe nekoliko puta godišnje bez obzira na mjesto stanovanja. Da nastava u glazbenoj školi ne utječe na njihove glazbene preferencije smatra oko polovice ispitanih učenika, a isto toliko učenika ne sluša skladbe koje sviraju u školi u slobodno vrijeme. S obzirom na odgovore, prva hipoteza koja se odnosila na utjecaj glazbene škole na glazbene preferencije je djelomično prihvaćena. S obzirom na transverzalnu prirodu istraživanja, ovakvi rezultati nisu obeshrabrujući te vjerujemo da će umjetnička glazba postati dijelom života učenika odrastanjem, na temeljima koje je postavila glazbena škola, ali i potencijalnim daljnjim glazbenim obrazovanjem. Daljnjom analizom utvrđeno je da gotovo polovica učenika smatra da nitko ne utječe na njihov odabir glazbe. Internetska platforma kojom se najčešće koriste kada slušaju glazbu je *Youtube*, a najveći broj učenika smatra da popularnost pjesme ne odražava njezinu kvalitetu. Također, učenici ne smatraju da pjesma mora biti nužno popularna kako bi je slušali. S

obzirom na odgovore, druga hipoteza nije prihvaćena. Ipak, treba naglasiti kako se hipoteza odnosila na mišljenje učenika o utjecaju medija na njihove preferencije, a ne na stvarni utjecaj. Analiza pitanja vezanih uz glazbeni žanr pokazala je da učenici najviše preferiraju popularnu glazbu. Također, izvođači čiji bi koncert najradije posjetili su izvođači koji trenutno vladaju svjetskim glazbenim ljestvicama: Ariana Grande, Billie Eilish, BTS... Na drugo mjesto po popularnosti smjestila se umjetnička glazba za koju se odlučilo trećina ispitanika. Pitanja u formi Likertove skale koja su ponudila četiri glazbena žanra (umjetnička glazba, rock, turbofolk i pop) još jednom su pokazala da učenici najviše preferiraju popularnu glazbu. Na drugom mjestu je umjetnička glazba, potom slijedi rock glazba. Shodno tome, treća hipoteza vezana uz preferiranje popularne glazbe je prihvaćena.

Možemo zaključiti da je glazba dio života većine učenika osnovnih glazbenih škola, i to ne samo u školi nego i izvan nje. Unatoč velikoj ponudi i popularizaciji određenih izvođača i glazbenih žanrova putem medija, čini se da umjetnička glazba i dalje nije izgubila na „popularnosti“. Nadamo se da će rezultati ovog istraživanja biti daljnji poticaj učiteljima u glazbenim školama da predano rade na naobrazbi budućih glazbenika i buduće koncertne publike estetski istančanog ukusa koja će u glazbi znati uživati zbog nje same. Naime, zadaća je nastave glazbe u glazbenim školama ponuditi učenicima zanimljive i aktualne sadržaje, upoznati ih s različitim vrstama glazbenog izričaja, poticati kvalitetu i kreativnost u glazbi te formirati i razvijati njihov glazbeni ukus. U smjeru modernizacije glazbeno-pedagoške prakse u nastavne programe, osim umjetničke glazbe trebalo bi uvrstiti i druge vrste glazbe koje to svojom kvalitetom zavređuju jer se glazbeno obrazovanje treba ponašati u skladu s vremenom u kojem djeluje (Brđanović, 2014).

Literatura

- Brđanović, Davor. (2015). Glazbena darovitost i obrazovni sustav. *Školski vjesnik*, 64 (4), 661–678.
- Brđanović, Davor. (2014). Glazbene preferencije učenika srednje glazbene škole. *Napredak*, 154 (1–2), 7–64.
- Burns, Gary. (1987). A Typology of 'Hooks' in Popular Records. *Popular Music*, 6 (1), 1–20.
- Dobrota, Snježana i Ivana Obradović. (2012). Stavovi učenika osnovne škole prema glazbi i nastavi glazbe. *Školski vjesnik: časopis za pedagoška i školska pitanja*, 61 (1–2), 115–131.
- Dobrota, Snježana. (2008). *Popularna glazba, glazbena nastava i glazbeni ukus mladih* (Doktorski rad). Zagreb: Filozofski fakultet.
- Dodig Hundrić, Dora, Neven Ricijaš i Monika Vlček. (2018). Mladi i ovisnost o internetu – pregled suvremenih spoznaja. *Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja*, 54 (1), 123–137.
- Farnsworth, Paul Randolph. (1950). *Musical Taste Its Measurement and Cultural Nature*. Stanford, California: Stanford University Press.

- Glavina, Barbara. (2014). *Uloga medija u formiranju glazbenih preferencija mladih* (Diplomski rad). Osijek: Filozofski fakultet, Hrvatski jezični portal. <http://hjp.znanje.hr/>, pristupljeno 3.11.2020.
- Meyers, Chanel K. (2012). Influences on Music Preference Formation. *PURE Insights*, 1, 31–34.
- Mirković Radoš, Ksenija. (1996). *Psihologija muzike*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
- Motte-Haber de la, Helga. (1999). *Psihologija glazbe*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- MZOŠ. (2006). *Nastavni planovi i programi za osnovne glazbene škole i osnovne plesne škole*. Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa.
- Rentfrow, Peter. J. i Samuel D. Gosling. (2003). The Do Re Mi's of Everyday Life: The Structure And Personality Correlates of Music Preferences. *Journal of Personality and Social Psychology*, 84, 1236–1256.
- Rojko, Pavel. (2012). *Glazbenopedagoške teme*. Zagreb: Jakša Zlatar.
- Schäfer, Thomas i Peter Sedlmeier. (2009). From the functions of music to music preference. *Psychology of Music*. 37 (3), 279–300.
- Selfhout, Maarten H. W., Susan J. T Branje, S., Tom F Ter, Bogt i Wim H. J. Meeus. (2009). The role of music preferences in early adolescents' friendship formation and stability. *Journal of Adolescence*, 32, 95–107.
- Suarez Canedo, Roman. (2013). Students' Musical Preferences and Music Analysis Learning in Secondary Education. *International Journal for Cross-Disciplinary Subjects in Education (IJCDSE), Special Issue*, 3 (2), 1472–1475.
- Šulentić Begić, Jasna i Amir Begić. (2013). Glazbene preferencije učenika I. gimnazije u Osijeku. U Miljenko Brekalo i Ivana Žužul (ured.). *Međunarodni interdisciplinarni znanstveni skup kultura, društvo, identitet – europski realiteti*. Osijek: Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, Odjel za kulturologiju, 844–861.
- Vidulin, Sabina. (2013). Propitivanje ostvarenja cilja nastave glazbe u kontekstu vremena glazbene hiperprodukcije. *Arti musices*, 44 (2), 201–226.
- Yagisan, Nihan. (2013). Musical preferences of university students and the correlation of these preferences with aggressiveness. *Journal of Art Education*, 1 (2), 96–113.

SUMMARY

THE ROLE OF PRIMARY MUSIC SCHOOLS IN SHAPING STUDENTS' MUSICAL PREFERENCES

MA Marija Bilić, PhD Jasna Šulentić Begić, PhD Amir Begić

Musical preferences imply giving preference to style or genre of music. Since their purpose is to educate professional musicians, music schools should play the biggest role in shaping musical preferences and musical tastes of students who attend them. As part of the paper, a survey was conducted in the Republic of Croatia through an online survey during April 2020. The research sought to determine the musical preferences of fifth and sixth grade students of primary music schools. The results showed that music school, to some extent, influences students' preference for classical music. In addition, it was found that students do not feel that the media has an influence on the development of their preferences. Among the respondents, the most popular was popular music, and the second place went to classical music.

Key words: musical preferences, musical taste, primary music school students.